

Bodil Mortensson
Staben

Möte i rådet för den officiella statistiken 2021-10-21

Närvarande:

Joakim Stymne	SCB (ordförande)
Herman Sundqvist	Skogsstyrelsen
Olivia Wigzell	Socialstyrelsen
Christina Nordin	Jordbruksverket
Christina Sandström (<i>ersätter Peter Fredriksson</i>)	Skolverket
Maria Törnfeldt (<i>ersätter Hans Lindblad</i>)	Riksgälden
Kristian Seth (<i>ersätter Gunilla Nordlöf</i>)	Tillväxtverket
Mattias Viklund	Trafikanalys
Anders Söderholm	Universitetskanslersämbetet
Per Bergling	Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd
Mikael Schöllin	SCB
Folke Carlsson	SCB
Jens Olin	SCB
Bodil Mortensson	SCB

Anmält förhinder:

Nils Öberg	Försäkringskassan
Robert Andréén	Energimyndigheten
Maria Knutson Wedel	Sveriges lantbruksuniversitet

1. Inledning

Joakim Stymne hälsade alla välkomna och särskilt till Anders Söderholm, UKÄ, och Per Bergling, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, som är nya roterande medlemmar i rådet från och med i år. En presentationsrunda av de närvarande genomfördes.

Rådsmötena kan sägas vara toppen av ett isberg, det finns många forum att träffas och samverka i: statistikchefsmöten, rådsarbetsgrupper och beredningsgruppen.

Minnesanteckningarna från förra rådsmötet godkändes.

Dagordningen godtogs och fastställdes. Socialstyrelsen anmälde en övrig fråga.

”Sedan sist”-dokumentet är en sammanställning av vad som hänt sedan förra rådsmötet inom samordningen för den officiella statistiken skickades ut innan mötet. Inga frågor eller synpunkter fanns på dokumentet.

Sedan den 1 augusti i år är Folkhälsomyndigheten statistikansvarig myndighet, totalt finns nu 29 statistikansvariga myndigheter.

Enligt rådets rotationsordning roterar de statistikansvariga myndigheterna – förutom de permanenta medlemmarna – i alfabetisk ordning. Nästa år blir Arbetsmiljöverket och Brottsförebyggande rådet roterande medlemmar. SCB föreslår att Folkhälsomyndigheten blir medlem när rotationsordningen är på ”F”. Det skulle innebära att Folkhälsomyndigheten roteras in 2025. Förslaget accepterades av deltagarna.

Joakim Stymne informerade av vad som är på gång på SCB.

- SCB har ett nybildat insynsråd som nyligen har haft sitt första möte.
- SCB har beslutat att tidigarelägga publiceringstidpunkt till 08.00 (från 9.30) från och med 17 januari nästa år. Anledningen till tidigareläggningen är att bli relevant i morgonens nyhetscykel.
- SCB har testat automatiserade pressmeddelanden på regional nivå. När vi publicerar statistik som går att bryta ner på regional nivå skickar vi ut automatgenererade pressmeddelanden med regional statistik. Detta har tagits emot väl av de lokala nyhetsbyråerna.
- SCB har inlett ett samarbete med Örebro universitet om AI och ML. Ett webinarium på temat *Vad kan AI och ML göra för statistiken?* hölls i mitten av oktober. Samtliga SAM var inbjudna att delta.
- Regeringen har pekat på hur SCB ska klara av vårt statistikuppdrag i framtiden. I budgetunderlaget hade vi begärt ganska mycket mer pengar då vi har en hel del åtaganden på EU-nivå som vi behöver hantera. Det blev inga extra medel utan vi får hantera det inom budget. Vi måste öka takten på digitaliseringen utifrån ett effektivitetsperspektiv, effektiviseringen kan frigöra resurser till satsningar på t.ex. EU-krav.
- SCB har ny organisation från 1 september. Vi har infört en ny chefsnivå och har nu tre chefsnivåer för strategisk, taktisk respektive operativ styrning. Ledningsgruppen består av

avdelningschefer samt enhetscheferna under myndighetsledningen, totalt 10 personer.

- SCB för en förteckning över officiella statistikprodukter, ändringar anslås på SAM-forum, [länk till ändringarna i officiella statistikprodukter](#).
- Granskning: Vi har skickat ut information om den pågående förflyttningen från manuell till maskinell granskning på SCB. Utgångspunkten är att denna förflyttning ska ske med bibehållen kvalitet. Detta kommer bland annat att ske genom att uppgiftslämnargranskningen stärks. Vi vill satsa på att få in rätt uppgifter från början så att vi inte behöver granska så mycket. En rapport från projektet som arbetar med denna förflyttning kommer 15 december. Vi räknar med att vi har den utbyggda automatiska granskningen i drift fr.o.m. mitten av våren nästa år.

2. Vad har hänt på myndigheterna ur ett statistikperspektiv?

Rådsledamöterna redogjorde vad som hänt på respektive myndighet vad gäller statistikrelaterade frågor sedan förra rådsmötet.

Pandemin har inneburit att statistik har kommit i fokus på ett helt annat sätt än tidigare. Ny statistik har tagits fram och även rapporterats mer frekvent. För de flesta myndigheterna är återgång till kontoret efter hemarbete under pandemin en stor fråga. Diskussionen gav en värdefull inblick i myndigheternas statistikverksamhet.

3. Översyn av statistikområden

Joakim Stymne inledde punkten med att tacka alla SAM för det gedigna arbete alla SAM har gjort i samband med översynen av statistikområden.

Myndighetshandläggarna för de statistikansvariga myndigheterna informerades om arbetet i början av sommaren. Förslaget till hemställan skickades på remiss till alla SAM i augusti. De synpunkter som kom i samband med remissrundan har beaktats i det förslag till hemställan som dels presenterades vid statistikchefsmötet i september, dels bifogades som underlag inför rådsmötet. Alla SAM står bakom förslaget till ändring i statistikförordningens¹ bilaga. Rådet ställde sig bakom förslaget och att SCB, som samordnande myndighet, skickar förslaget till regeringen.

¹ Förordningen (2001:100) om den officiella statistiken

4. Målbilden för den officiella statistiken

Mikael Schöllin presenterade målbilden, handlingsplanen samt status för de aktiviteter som finns i handlingsplanen.

Det finns en beredningsgrupp, med representanter från ett tiotal SAM, som arbetar operativt med handlingsplanen och aktiviteterna. Beredningsgruppen fördelar även aktiviteterna på lämplig rådsarbetsgrupp. Handlingsplanen presenteras och diskuteras i samband med de statistikchefsmöten som hålls två gånger per år.

Aktuell och användbar statistik

Aktivitet 1.2 (Genomföra aktiviteter baserade på resultaten från översynen av statistikområden) föreslås stängas i och med att hemställan om ändringar i statistikförordningens bilaga skickas till regeringen. Aktivitet 1.1 (Identifiera ”vita fläckar” och överlapp i den officiella statistiken), det arbetet kommer att ta vid i och med att översynen är avslutad. Aktivitet 1.3 (Upps snabbning av statistik), det finns en arbetsgrupp med representanter från några SAM som arbetar med att planera en workshop i början av nästa år.

Lätt att hitta rätt

Aktivitet 2.1 Beredningsgruppen har utgått från en rapport från Statskontoret och fyllt på med exempel från den egna myndigheten. Rapporten bifogas mötesanteckningarna. Aktiviteten stängs i år.

Aktiviteterna 2.2 och 2.3 kvarstår i handlingsplanen. Vad gäller aktiviteterna 2.4–2.6 pågår ett arbete med att hantera de synpunkter som kom från övriga SAM i samband med remissrundan i juni. Remissrundan gällde det förslag till riktlinjer för tillgänglighet och offentliggörande av officiell statistik samt tidplan. Slutligen aktivitet 2.7, SCB håller fortsatt kontakt med Riksarkivet och återkommer till övriga SAM när mer information om det fortsatta arbetet finns.

Smart och säker datafångst

Aktiviteterna 3.1–3.3 kvarstår i handlingsplanen. Om PSI-direktivet antas så kommer SCB:s företagsregister att bli fritt tillgängligt (aktivitet 3.4). Arbete pågår på SCB med att hitta alternativ avgiftsfinansiering för företagsregistret, aktiviteten föreslås stängas.

Vi gör det bättre tillsammans

Båda aktiviteterna föreslås stängas. Det finns en utbildningsplan på SAM-forum som uppdateras kontinuerligt. SCB vill gärna uppmuntra övriga SAM att föreslå ämnen till webinarier och liknande. SCB:s statistikproduktionsstöd kommer att delas med övriga SAM.

Beredningsgruppen kommer att arbeta vidare med målbilden, handlingsplanen och aktiviteter inför nästa år.

5. Statistikproduktion 4.0

Folke Carlsson, SCB, presenterade tankarna kring statistikproduktion 4.0.

Statistikutvecklingen har skett i flera steg, från totalräknad befolkningsstatistik på 1600-talet till en mix av datakällor idag. Mycket har förändrats vad gäller statistikproduktion, t.ex. den ökade digitaliseringen, pandemin, allt fler nya datakällor.

Statistikutvecklingen har skett i flera steg. Från totalräkning via urvalsundersökningar från mitten av 1900-talen till en kombination av urvalsundersökningar där man tog hjälp av register till en mix av olika datakällor.

Utvecklingen mot att använda flera datakällor drivs på av det är allt svårare att direktinsamla data. Digitaliseringen medför att nya data skapas, volymen av data ökar, nya metoder/verktyg tillkommer (Machine learning och AI) samt ökat tryck på information. Detta medför nya utmaningar: vi behöver kunna hantera både nya behov och nya data

6. Internationell utblick – Sveriges kommande ordförandeskap

Jens Olin, SCB, gjorde en internationell utblick med fokus på Sveriges kommande ordförandeskap. Sverige är ordförande i EU första halvåret 2023 och ingår i en s.k. trio tillsammans med Frankrike (som tar över som ordförande vid årsskiftet) och Tjeckien. Även om det är lite drygt ett år till Sverige tar över ordförandeklubban så pågår förberedelserna för fullt. Det är dock oklart i dagsläget vilka rättsakter inom statistikområdet som blir aktuella under Sveriges ordförandeskap. Men SCB kommer att behöva involvera ett antal SAM i arbetet.

7. Övriga frågor och avslutning

Socialstyrelsen väckte en övrig fråga om att kommunicera värdet av den kvalitetssäkrade officiella statistiken. Vid ett tidigare rådsmöte diskuterades en idé om en gemensam artikel om värdet av den officiella statistiken. Ett förslag som framförde var att realisera den idén. SCB funderar på förslag till aktiviteter, alla SAM är välkomna att komma med förslag.

Nästa möte i rådet för den officiella statistiken är den **20 oktober 2022, kl. 13.00 – 16.00** i SCB:s lokaler i Solna.

Joakim Stymne tackade deltagarna för ett inspirerande möte och tackade särskilt de två myndigheter som i och med årets möte lämnar

rådet, Riksgälden (representerat av Maria Törnfeldt) och Sveriges lantbruksuniversitet. Nästa år tillkommer Arbetsmiljöverket och Brottsförebyggande rådet som roterande myndigheter i rådet.